

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

“31” серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини»

спеціалізація:

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2023 року, протокол №__

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Миколенко Дмитро Валерійович, доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

В. о. завідувача кафедри

Дмитро МИКОЛЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

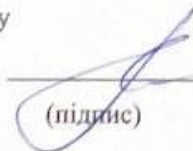

Євгенія СОЛОВИХ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року №1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини», підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з основними теоретичними засадами міжнародних відносин, концепціями і підходами щодо вивчення цієї галузі знань.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування наступних загальних компетентностей

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Формування наступних спеціальних компетентностей

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

СК15. Здатність аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основні проблеми національної та міжнародної безпеки.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
4-й	-
Лекції	
32 годин	-
Семінарські заняття	
24 годин	-
Лабораторні заняття	
немає	
Самостійна робота	
64 год.	-
У тому числі курсова робота	
5 год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

РН1. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні,

знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН13. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН20. Аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основних проблем національної та міжнародної безпеки.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теорія міжнародних відносин як об'єкт наукового дослідження і вивчення. Міжнародні відносини як явище. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Методологія досліджень міжнародних відносин. Закономірності міжнародних відносин.

Тема 2. Історія вивчення міжнародних відносин. Теоретичні дослідження міжнародних відносин в епоху Стародавнього світу. Осмислення міжнародних відносин в епоху Середньовіччя та Відродження. Міжнародно-політична думка Нового часу.

Тема 3. Сучасні наукові концепції міжнародних відносин. Різноманіття класифікацій сучасних шкіл і напрямів. Політичний реалізм і неореалізм. Теорії лібералізму і неолібералізму. Неомарксистська парадигма теорії міжнародних відносин. Геополітика як підхід до вивчення міжнародних відносин. Модерністські концепції міжнародних відносин. Постпозитивістські парадигми у міжнародних відносинах.

Тема 4. Система міжнародних відносин. Концептуалізація системи міжнародних відносин. Сутність та особливості міжнародних систем, їх типології. Структура міжнародної системи та її учасники.

Тема 5. Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин. Мета, мотиви та інтереси у міжнародних відносинах. Силкові та несилкові інструменти досягнення мети. Групи інтересів учасників міжнародних відносин і стратегії їх досягнення.

Тема 6. Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Принцип національного суверенітету у системі міжнародних відносин. Поняття державного інтересу. Типології держав в системі міжнародних відносин.

Тема 7. Недержавні суб'єкти міжнародних відносин. Особливості формування, види і ознаки міжнародних наднаціональних організацій як суб'єктів міжнародних відносин. Класифікація наднаціональних учасників міжнародних відносин. Особа як суб'єкт міжнародних відносин. ТНК

Тема 8. Право та мораль у міжнародних відносинах. Право, мораль та традиція як регулятори міжнародних відносин: спільність та відмінності. Значення цінностей для сучасного міжнародного права.

Тема 9. Міжнародні політичні відносини. Міжнародні політичні відносини у світовій системі міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних політичних відносин. Механізм функціонування міжнародних політичних відносин. Глобальна конструкція політичної системи в умовах сучасної геополітичної ситуації.

Тема 10. Міжнародні економічні відносини. Економічна діяльність як сфера міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. Інтеграційні економічні процеси в сучасному світі.

Тема 11. Міжнародні відносини у сфері культури. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. Основні напрями міжнародної культурної співпраці. Наднаціональні організації та їхня роль у міжнародних відносинах у сфері культури.

Тема 12. Регіональні підсистеми міжнародних відносин. Регіональні підсистеми міжнародних відносин. Проблеми міжнародних відносин у регіональному вимірі.

Тема 13. Інтеграційні процеси: історія і сучасність. Передумови та причини міжнародної інтеграції. Приклади успішних і неуспішних міжнародних інтеграційних проектів. Інтеграційні об'єднання у сучасному світі.

Тема 14. Міжнародні конфлікти та кризи. Сутність та різновиди міжнародного конфлікту. Наукові дослідження проблем міжнародних конфліктів. Динаміка розвитку міжнародних конфліктів. Врегулювання і попередження міжнародних конфліктів. Особливості міжнародних конфліктів ХХ–ХХІ ст.

Тема 15. Проблема забезпечення міжнародної безпеки. Система міжнародної безпеки у сучасному світі. Моделі міжнародної безпеки. Інструменти забезпечення міжнародної безпеки у світі ХХІ століття.

Тема 16. Україна у сучасних міжнародних відносинах. Принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Міжнародні економічні відносини України. Міжнародні відносини України у сфері культури. Регіональна політика України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лек.		с. з.	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теорія міжнародних відносин у наукових дослідженнях і викладанні	7	2	2			3
Тема 2. Історія вивчення міжнародних відносин	7	2	2			3
Тема 3. Сучасні наукові концепції міжнародних відносин	7	2	2			3

Тема 4. Система міжнародних відносин	8	2	2			3
Тема 5. Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин	8	2	2			3
Тема 6. Держава як суб'єкт міжнародних відносин	8	2	2			4
Тема 7. Недержавні суб'єкти міжнародних відносин	8	2	2			4
Тема 8. Правове регулювання та традиції міжнародних відносин	8	2	2			4
Тема 9. Міжнародні політичні відносини	8	2	2			4
Тема 10. Міжнародні економічні відносини	8	2	2			4
Тема 11. Міжнародні відносини у сфері культури	8	2	2			4
Тема 12. Регіональні підсистеми міжнародних відносин	8	2	2			4
Тема 13. Інтеграційні процеси: історія і сучасність	6	2				4
Тема 14. Міжнародні конфлікти та кризи	6	2				4

Тема 15. Проблема забезпечення міжнародної безпеки	6	2				4
Тема 16. Україна у сучасних міжнародних відносинах	6	2				4
Курсова робота	5					5
Усього годин	120	32	24			64

4. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорія міжнародних відносин у наукових дослідженнях і викладанні 1. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. 2. Методологія досліджень міжнародних відносин. 3. Закономірності міжнародних відносин.	2
2	Історія вивчення міжнародних відносин 1. Розуміння міжнародних відносин в епоху Античності. 2. Осмислення міжнародних відносин в епоху Середньовіччя та Відродження. 3. Міжнародно-політична думка Нового часу.	2
3	Сучасні наукові концепції міжнародних відносин 1. Політичний реалізм і неореалізм. 2. Теорії лібералізму і неолібералізму. 3. Неомарксистський підхід щодо міжнародних відносин.	2
4	Система міжнародних відносин 1. Концептуалізація системи міжнародних відносин. 2. Типології міжнародних системи. 3. Структура міжнародної системи та її елементи.	2
5	Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин 1. Мета, мотиви та інтереси у міжнародних відносинах. 2. Силкові та несилкові інструменти досягнення мети у міжнародних відносинах. 3. Групи інтересів учасників міжнародних відносин.	2
6	Держава як суб'єкт міжнародних відносин 1. Держава як суб'єкт міжнародних відносин. 2. Принцип національного суверенітету у системі міжнародних відноси.	2

	3. Типології держав у системі міжнародних відносин	
7	Недержавні суб'єкти міжнародних відносин 1. Види і ознаки міжнародних наднаціональних організацій. 2. Особа як суб'єкт міжнародних відносин. 3. Сфери діяльності недержавних суб'єктів міжнародних відносин	2
8	Правове регулювання та традиції міжнародних відносин 1. Поняття та принципи міжнародного права. 2. Моральний аспект у регулюванні міжнародних відносинах. 3. Національна / культурна традиція як регулятор міжнародних відносин.	2
9	Міжнародні політичні відносини 1. Суб'єкти міжнародних політичних відносин. 2. Механізми функціонування міжнародних політичних відносин. 3. Сучасна геополітична ситуація світі.	2
10	Міжнародні економічні відносини 1. Економічна діяльність як сфера міжнародних відносин. 2. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. 3. Загальна характеристика сучасних інтеграційних економічних процесів.	2
11	Міжнародні відносини у сфері культури 1. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. 2. Основні напрями міжнародної культурної співпраці. 3. Наднаціональні організації та їхня роль у міжнародних відносинах у сфері культури.	2
12	Регіональні підсистеми міжнародних відносин 1. Регіональні підсистеми міжнародних відносин. 2. Проблеми міжнародних відносин у регіональному вимірі. 3. «Гарячі точки» сучасних міжнародних відносин у регіональному вимірі.	2
Усього годин		24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст роботи	Кількість годин
1	Вивчення додаткової літератури з теми «Теорія міжнародних відносин у наукових дослідженнях і викладанні»	3

	<p>Троян С. С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посібник. К. 2000. 139 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити зміст основних теорій міжнародних відносин - встановити послідовність їх зачаткування 	
2	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Історія вивчення міжнародних відносин»</p> <p>Платон. Держава. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити суть основних ідей автора щодо взаємин між країнами - визначити вплив автора на подальших розвиток теорії міжнародних відносин 	3
3	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Сучасні наукові концепції міжнародних відносин»</p> <p>Кононенко С. Ідеалізм – тип зовнішньополітичного мислення і форма пізнання в політології міжнародних відносин. <i>Наукові записки. Курасівські читання</i>. 2005. К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2006. 469 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановити різницю у підходах щодо інтерпретації міжнародних відносин різними школами - встановити авторів чия творчість виявилася визначальною у формуванні концепцій 	3
4	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Система міжнародних відносин»</p> <p>Толстов С. Міжнародна система початку ХХІ століття. <i>UA Foreign affairs</i>. 2013. № 9. С. 8-11.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити зміст поняття система міжнародних відносин - схарактеризувати еволюцію системи міжнародних відносин з середини 17 століття до сьогодення 	3
5	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин»</p> <p>Хахлюк А. Міжнародне співробітництво. <i>Політична думка</i>. 2002. № 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити мету, інтереси інструменти міжнародних відносин - як представники різних напрямів інтерпретують вказані поняття 	3
6	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Держава як суб'єкт міжнародних відносин»</p>	4

	<p>Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Академія сухопутних військ, 2010. 240 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити напрями державної політики у сфері міжнародних відносинах - схарактеризувати державу як суб'єкти міжнародних відносин 	
7	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Недержавні суб'єкти міжнародних відносин»</p> <p>Націоналізм. Антологія. К.: Смолоскип, 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вказати недержавні суб'єкти міжнародних відносин - встановити особливості їх діяльності на міжнародній арені у порівнянні з державою 	4
8	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Правове регулювання та традиції міжнародних відносин»</p> <p>Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці. Львів: Кальварія, 2004.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вказані основні документи, що регулюють міжнародні відносини - як співвідносяться поняття права і традицій у міжнародних відносинах 	4
9	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні політичні відносини»</p> <p>Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Академія сухопутних військ, 2010. 240 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити напрями міжнародних відносин у сфері політики - встановити чинники, що їх визначають 	4
10	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні економічні відносини»</p> <p>Одягайло Б. М. Міжнародна економіка: Навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2006.</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановити суб'єкти міжнародних економічних відносин - вказати суб'єкти міжнародних економічних відносин 	4
11	<p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні відносини у сфері культури»</p> <p>Міжнародний форум культурної дипломатії. URL: https://ui.org.ua/mizhnarodnyj-forum-kulturnoyi-dyplomatiyi/</p> <ul style="list-style-type: none"> - вказати суб'єкти міжнародних економічних відносин 	4

	- розкрити роль ТНК у міжнародних економічних відносинах	
12	Вивчення додаткової літератури з теми «Регіональні підсистеми міжнародних відносин» Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Академія сухопутних військ, 2010. 240 с. - вкажіть основні регіони міжнародних відносин - встановіть їх особливості	4
13	Вивчення додаткової літератури з теми «Інтеграційні процеси у сучасному світі» Довідник з європейської інтеграції / Під ред. Чернеги О. Б. Львів: Магнолія, 2012. 383 с. - схарактеризуйте інтеграційні процеси у різних регіонах світу - вкажіть напрями зовнішньої політики ЄС, НАТО і АСЕАН	4
14	Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні конфлікти та кризи» Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с. - сформулюйте можливі причини міжнародних конфліктів - вказати напрями розв'язання конфліктних ситуацій в світі	4
15	Вивчення додаткової літератури з теми «Проблема забезпечення міжнародної безпеки» Тимків Я. Особливості та класифікація сучасних загроз національній та міжнародній безпеці. <i>Науковий вісник. Одеський державний економічний університет.</i> 2006. № 11 (31). - встановити загрози міжнародній безпеці - розкрийте шляхи їх розв'язання	4
16	Вивчення додаткової літератури з теми «Україна у сучасних міжнародних відносинах» Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко. <i>Воєнно-історичний вісник.</i> 2017. № 4 (26). С. 138–143. - розкрийте напрями і пріоритети зовнішнього курсу України - встановіть заходи держави щодо зміцнення власної безпеки	4
	Курсова робота - повторення теоретичних аспектів дисципліни	5

	- повторення фактичного матеріалу лекцій	
Разом		64

6. Індивідуальні завдання (курсова робота)

Написання курсової роботи з дисципліни: «Теорія міжнародних відносин». У роботі необхідно прописати актуальність дослідження, його предмет, об'єкт, мету, завдання, методи дослідження, схарактеризувати основні джерела і літературу. У висновках викладають найбільш важливі результати, одержані в роботі. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан вивчення проблеми (задачі). Далі викладаються результати дослідження, які базуються на висновках до кожного розділу. Найзручніше формулювати висновки у відповідності з поставленими завданнями. У висновках необхідно наголосити на ефективності пропонованих у курсовій роботі ідей, викласти рекомендації щодо їх використання.

Оформлення. Робота виконується на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Текст набирається шрифтом Times New Roman 14, між рядками інтервал – 1,5 (30 рядків на сторінку). Береги таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 15мм, верхнє і нижнє – 20 мм. Обсяг курсової роботи до 30 сторінок. Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами. Титульний аркуш – перша сторінка курсової роботи. Його включають до загальної нумерації сторінок, проте не нумерують. Кожен розділ слід починати з нової сторінки, відстань між підрозділами, між заголовком і текстом має становити 1 рядок. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів, рисунків, таблиць подається арабськими цифрами, додатків – великими українськими літерами.

Приблизні теми курсових робіт

1. Розуміння міжнародних відносин в епоху Античності.
2. Осмислення міжнародних відносин в епоху Середньовіччя та Відродження.
3. Міжнародно-політична думка Нового часу.
4. Політичний реалізм і неореалізм.
5. Теорії лібералізму і неолібералізму.

6. Неомарксистський підхід щодо міжнародних відносин.
7. Концептуалізація системи міжнародних відносин.
8. Типології міжнародних системи.
9. Структура міжнародної системи та її елементи.
10. Мета, мотиви та інтереси у міжнародних відносинах.
11. Силкові та несилкові інструменти досягнення мети у міжнародних відносинах.
12. Групи інтересів учасників міжнародних відносин.
13. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.
14. Принцип національного суверенітету у системі міжнародних відноси.
15. Типології держав у системі міжнародних відносин.
16. Види і ознаки міжнародних наднаціональних організацій.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП представлено у таблиці

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН1	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція з фактичним матеріалом про міжнародні відносини у різних регіонах світу, а також характер взаємовідносин між різними країнами. Знання студентів закріплюються і поглиблюються на семінарських заняттях із застосуванням платформи Padlet, де студенти працюють у командах. Вони самостійно шукають інформацію, яка дозволяє глибше розуміти взаємини між різними країнами світу	Робота студентів оцінюється на семінарських заняттях, також за підсумками екзаменаційної роботи.

		і природу конфліктів, а потім презентують її.	
PH2	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	На семінарських заняттях студенти вчаться застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань, готуючи одноосібні і колективні доповіді про воєнні конфлікти, а потім презентуючи її.	Робота оцінюється під час семінарських занять, а також підсумками екзаменаційної роботи.
PH3	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	Знання студентів закріплюються і поглиблюються на семінарських заняттях із застосуванням платформи Padlet, де студенти працюють у командах. Вони самостійно шукають інформацію, яка дозволяє глибше розуміти взаємини між різними країнами світу і наднаціональними державами, а потім презентують її. Після цього вони презентують власний проєкт.	Робота оцінюється під час семінарських занять, а також підсумками екзаменаційної роботи.
PH4	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	На семінарських заняттях студенти вчаться здійснювати всебічний аналіз механізмів та процесів забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодію між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначати та реалізовувати на міжнародній арені національні інтереси держав, процес формування та реалізації зовнішньополітичних рішень, беручи участь у дискусіях.	Робота оцінюється під час семінарських занять, а також підсумками екзаменаційної роботи.
PH13	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин,	Працюючи у групах до 5 осіб студенти готують	Робота оцінюється під час семінарських

	зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	аналітичні записки щодо зовнішньої політики держав світу, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей. Також студенти виконують письмову курсову роботу, де так само аналізують вказані питання.	занять і за підсумками виконання курсової роботи.
PH20	Аналізувати особливості міжнародних безпекових комплексів, основних проблем національної та міжнародної безпеки.	На лекціях студенти отримують інформацію про основні проблеми національної та міжнародної безпеки. На семінарських заняттях студенти працюють у групах по 5 осіб, вчать збирати матеріал, що дозволяє глибше розуміти особливості міжнародних безпекових комплексів, основних проблем національної та міжнародної безпеки, а потім презентують їх у візуальному проєкті на платформі Padlet. Також студенти виконують письмову курсову роботу, де так само аналізують вказані питання.	Робота оцінюється під час семінарських занять і за підсумками виконання курсової роботи.

8. Методи контролю

1. Участь у семінарських заняттях. Усна відповідь на представлені у програмі питання. Максимальна сума балів, яку може отримати студент за підсумками семінарських занять – 40 балів. Бали нараховуються за активну участь в обговоренні представлених питань, дискусію, відповіді на основні і додаткові запитання.
2. Курсова робота. Виконується письмово упродовж трьох місяців з моменту початку викладання дисципліни. Максимальна кількість балів за курсову роботу дорівнює 20 балам.

3. Підсумковий чотирирівневий контроль. Письмова відповідь на представлені у програмі питання. Час виконання – 60 хвилин. Кількість питань – 2. Максимальна кількість балів передбачена за відповіді на кожне запитання складає 20 і 20 балів. Відповідно – максимальна кількість балів за іспит дорівнює 40 балам.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль												Курсова робота	Екзамен	Сума	
Робота на семінарських заняттях											©				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	20	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4				

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю становить 10. T1, T2 ... T5 – теми семінарських занять.

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Оцінка 3,4 бали передбачає повне і впевнене засвоєння матеріалу, знання основних джерел і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

2 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

1 бал передбачає часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал теми.

Курсова робота

Оцінка 15–20 балів передбачає повне розкриття теми курсової роботи, належним чином прописаний вступ, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

10–14 бали виставляється за достатньо повне розкриття теми курсової роботи, вміння логічно структурувати матеріал, робити аргументовані висновки, аналізувати факти. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок, не повністю розкрив окремі аспекти теми або зробив не зовсім повні висновки.

1–9 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теми курсової роботи, вміння застосовувати теоретичні знання для розкриття важливих питань. При цьому студент не вміє логічно викладати матеріал. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у тексті курсової простежується нерозуміння основних положень проблематики.

0 балів виставляється, якщо студент не виконав курсову роботу або у разі виявлення у його роботі високого відсотку плагіату.

Екзаменаційна робота

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу або у разі використання заборонених джерел на екзамені.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Для чотирирівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
0 – 49	незадовільно

11. Рекомендована література

Основна література

1. Європейська та євроатлантична інтеграція : навч. посіб. / [О. В. Баула та ін. ; за заг. ред. О. М. Лютак]; Луц. нац. техн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2016. 375 с.
2. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів, 1995.
3. Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко. Воєнно-історичний вісник. 2017. № 4 (26). С. 138–143.
4. Конфліктологія : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін. ; за заг. ред. М. П. Гетьманчука]. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 343 с.

5. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
6. Маддісон В. В. Політологія міжнародних відносин / Маддісон В. В., Шахов В. А. К., 1997.
7. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: Підручн. / Мальський М. З., Мацях М. М. 2-ге вид., доп. та випр. К.: Кобза, 2003.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
9. Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.
10. Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Академія сухопутних військ, 2010. 240 с.
11. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2016. 540 с.
12. Троян С. С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. К: НМЦВО, 2000.
13. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Новий світ 2007. 360 с.
14. Шепелєв М. А. Теорія міжнародних відносин. К., 2004.

Допоміжна література

1. Артюшин Л. М. Теоретичні аспекти стратегій воєнної безпеки суспільства і держави: Монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003.
2. Бодрук О. Україна у системі міжнародної безпеки: Монографія / Національний інститут проблем міжнародної безпеки. Київ: НІПМБ, 2003.
3. Бочан І. О. Глобальна економіка. Київ: Знання, 2007. 403 с.
4. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право: основи теорії. К.: Либідь, 2002.

5. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій. К.: Генеза, 2004. 287 с.
6. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006. 472 с.
7. Герасимчук Т., Киридон А., Троян С. Наука про міжнародні відносини (базові категорії, методи, концепції): Навч. посібник. Рівне, 2007.
8. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за заг ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. Київ: Університет Україна, 2009.
9. Глобалізація: навч. посіб. / М. Вотс, В. Босхард, Д. Хамелс та ін. ; пер. з англ. В. Алексашин ; адапт. Н. І. Гражевська. К. : Амадей, 2007. 476 с.
10. Гуменюк Л. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с.
11. Демчук П. О. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції: навч. посіб. К. : ППП, 2004. 264 с.
12. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право. К.: Юрінком Інтер, 2001.
13. Довідник з європейської інтеграції / Під ред. Чернеги О. Б. Львів: Магнолія 2006, 2012. 383 с.
14. Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці. Львів: Кальварія, 2004.
15. Євроатлантичне співробітництво та європейська інтеграція України : навч. посіб. / кол. авт. К. : НУОУ, 2010. 466 с.
16. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія. К.: КНЕУ, 2003. 315 с.
17. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози): Монографія. К.:, 2014. 189 с.
18. Каган Р. Про рай і владу. Америка і Європа у новому світовому порядку. Львів, 2004.
19. Кіссинджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Наш формат, 2017. 320 с.

20. Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко. Воєнно-історичний вісник. 2017. № 4 (26). С. 138–143.
21. Кононенко С. Ідеалізм – тип зовнішньополітичного мислення і форма пізнання в політології міжнародних відносин. Наукові записки. Курасівські читання. 2005. К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2006. 469 с.
22. Конфліктологія : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін. ; за заг. ред. М. П. Гетьманчука]; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 343 с.
23. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
24. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. військ. навч. закл. / О. О. Волинець, С. М. Волощук, М. П. Гетьманчук та ін.; за ред. М. П. Гетьманчука, П. П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 327 с.
25. Котигоренко В. Конфліктологія. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. 362 с.
26. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
27. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: Монографія. Київ: ТОВ "Нац. підручник", 2008. 318 с.
28. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. К.: Знання, 2007. 461 с.
29. Мартиненко А. К., Мартиненко Б. А. Міжнародні відносини 1945-1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавництво Ліра-К, 2007. 366 с.
30. Нестерович В.Ф. Роль та місце лобіювання у європейському інтегруванні України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2009. № 3. С. 32-42.
31. Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.

32. Основи конфліктології: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / А. М. Гірник. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 222 с.
33. Реймон А. Мир і війна між націями. К.: МП «Юніверс», 2000. 688 с.
34. Толстов С. Міжнародна система початку XXI століття. UA Foreign affairs. 2013. № 9. С. 8-11.
35. Турчин Я. Б., Л. О.Дорош, М. В.Здровега, О.Я.Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун. Основи теорії міжнародних відносин: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.

12. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Багатостороннє співробітництво. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini>
2. Белєсков М. Європейський оборонний союз: навіщо ЄС знову говорить про спільну армію. URL: <http://www.euointegration.com.ua/articles/2017/02/27/7062233/>
3. Договір про заснування Європейської Спільноти. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_017
4. Лісабонський договір: роз'яснення. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: <http://eu.prostir.ua/library/238201.html>
5. Міжнародний форум культурної дипломатії. URL: <https://ui.org.ua/mizhnarodnyj-forum-kulturnoyi-dyplomatiyi/>
6. Троян С. С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції. URL: http://vmv.kyumu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm

13. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах форс-мажору освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2443>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у **письмовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Теорія міжнародних відносин», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3582>